

POMEN ZGODNJEGA ODKRIVANJA IN DIAGNOSTIKE ZA BOLJŠI POTEK BOLEZNI PRI RAKIH PREBAVIL

Zdenko Kikec
SB Slovenj Gradec

Ljubljana, 25. november 2025

GOVORIL BOM O

- *Nekaj dejstev o raki prebavi*
- *Je pomemben čas postavitve diagnoze?*
- *Lahko kaj storimo, da bo izhod ugodnejši?*

IZBOLJŠANJE PREŽIVETJA BOLNIKOV Z RAKOM

- ***Zgodnja prepoznavna bolezni***
- *Osveščenost ljudi*
- *Dostopnost zdravstva*
- *Pravočasno in kvalitetno zdravljenje*
- *Multidisciplinarna obravnava*
- *Individualizirano zdravljenje*
- *Podporno zdravljenje (psihološko, prehrana...)*

RAKI PREBAVIL

- *Požiralnik*
- ***Želodec***
- *Tanko črevo*
- ***Debelo črevo in danka***
- *Jetra*
- *Žolčnik in žolčna izvodila*
- ***Trebušna slinavka***

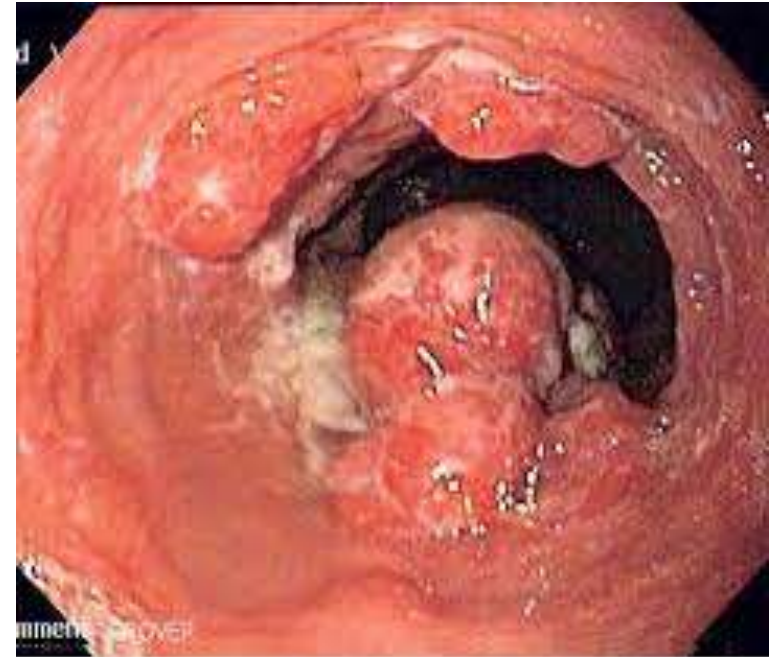

5 LETNO PREŽIVETJE BOLNIKOV Z RAKOM

ORGAN	OMEJEN	LOKALNO RAZŠIRJEN	RAZSEJAN
POŽIRALNIK	45%	28%	6%
ŽELODEC	75%	35%	7%
TANKO ČREVO	84%	78%	42%
DEBELO ČREVO, DANKA	91%	72%	13%
JETRA	30%	10%	4%
ŽOLČNIK, ŽOLČNI VODI	69%	28%	3%
TREBUŠNA SLINAVKA	44%	16%	3%

RAK POŽIRALNIKA

- *110 obolelih v Sloveniji leta 2021 (17 žensk)*
- *Do 50 leta starosti je zbolelo 12 moških in 1 ženska*
- ***Omejen: 10%***
- ***Lokalno razširjen: 53%***
- ***Razsejan: 37%***
- *5 letno preživetje: 15%*
- ***GERB, kajenje, alkohol***

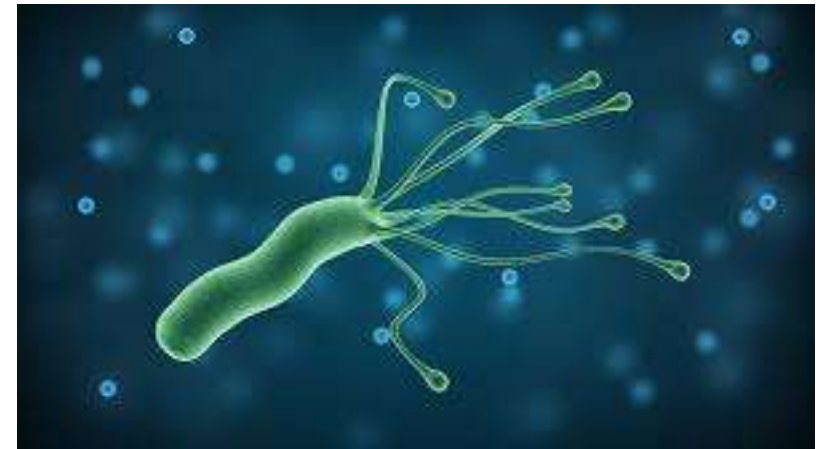
RAK ŽELODCA

- 489 obolelih v Sloveniji leta 2021 (177 žensk)
- Do 50 leta starosti 18 žensk, 26 moških
- **Omejen:** 19%
- **Lokalno razširjen:** 39%
- **Razsejan:** 42%
- 5 letno preživetje: 30%

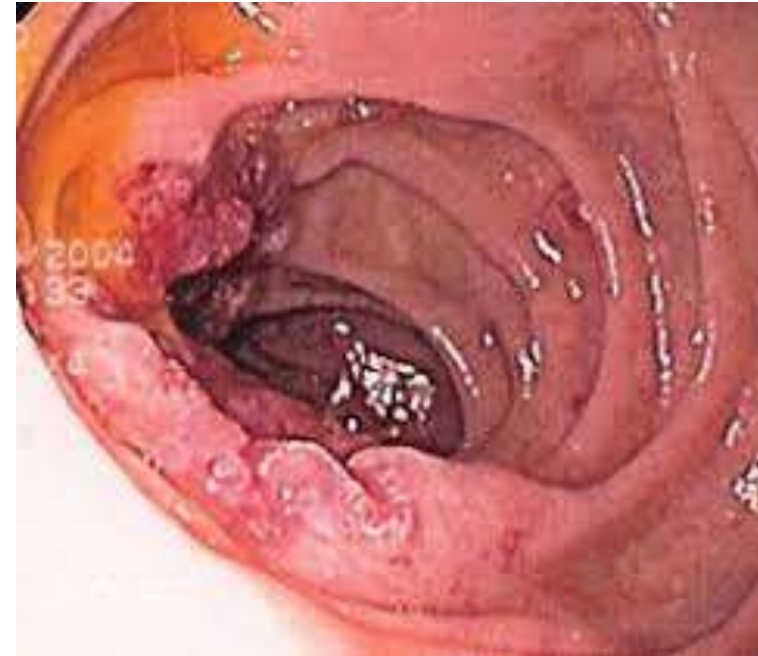
RAK ŽELODCA

- ***Helicobacter pylori***
- *Odgovoren za 89% rakov želodca*
- *Okužimo se v zgodnji mladosti*
- ***EUROHELICAN** projekt*
- *Evropski projekt **TOGAS***
- *Od marca 2024 do aprila 2026*
- *Od 30 do 34 leta starosti se jih testira na HP*
- *Pozitivne se zdravi*

RAK TANKEGA ČREVEESA

- *53 obolelih v Sloveniji leta 2021 (21 žensk)*
- *Do 50 leta starosti 5 žensk in 6 moška*
- ***Omejen: 20%***
- ***Lokalno razširjen: 30%***
- ***Razsejan: 50%***
- *5 letno preživetje?*
- ***Celiakija***

RAK DEBELEGA ČREVEVA

- *913 obolelih leta 2021(390 žensk)*
- *Do 50 leta starosti 61 moških in 41 žensk: 10% vseh*
- *31 obolelih pred 40 letom*
- ***Omejen: 20%***
- ***Lokalno razširjen: 50%***
- ***Razsejan: 30%***
- *5 letno preživetje: 63%*

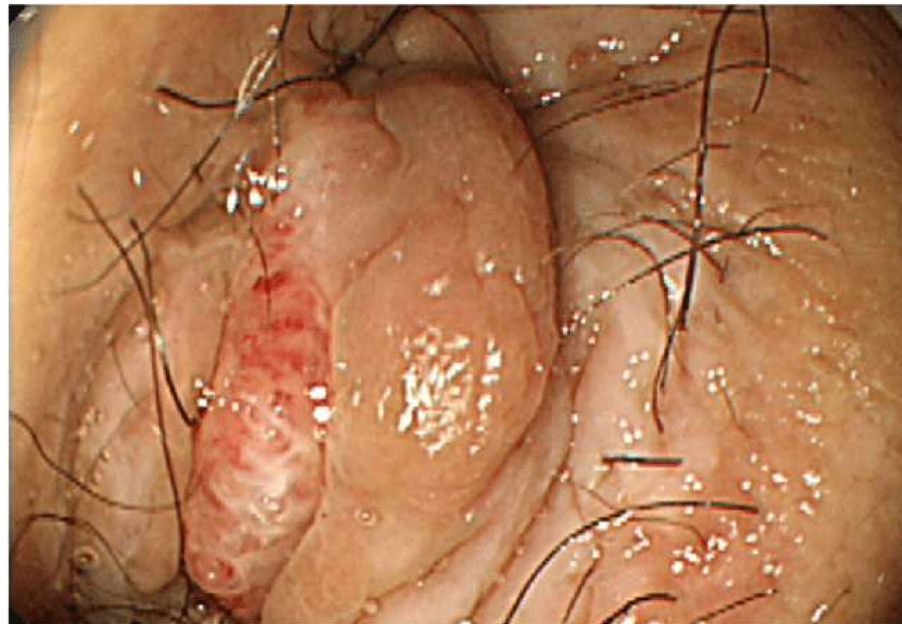
SVIT

- **Preventivni program** zgodnjega odkrivanja predrakavih in rakavih sprememb
- **Od 50 – 74 leta**
- **Udeležba 65%** v letu 2023
- **Pozitivnih testov 6%**
- **Rak pri približno 5%** kolonoskopiranih
- **Zgodnji rak: 70% (20%)**
- **Lokalno razširjen rak: 25% (50%)**
- **Razsejani rak: 5% (30%)**

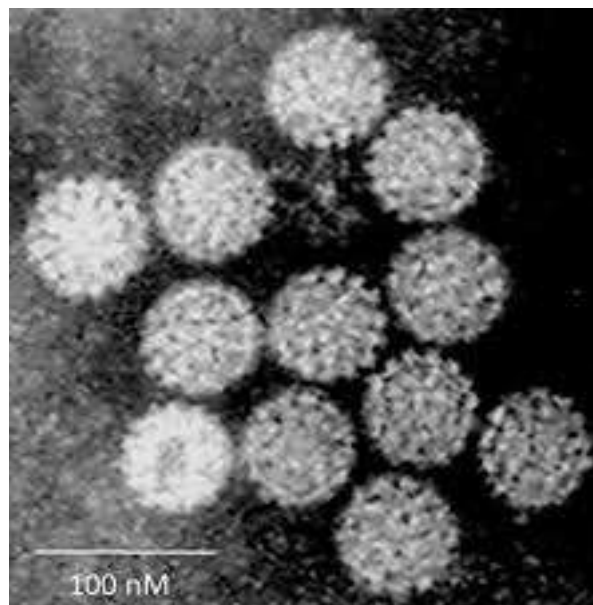
RAK DANKE IN ANUSA

- 409 (157 žensk)
- *Do 50 leta starosti 40 moških in 25 žensk: 15% vseh*
- ***Omejen: 20%***
- ***Lokalno razširjen: 50%***
- ***Razsejan: 30%***
- *5 letno preživetje: 63%*

RAK DANKE in ANUSA

- *Cepljenje proti HPV*
- *Tudi dečke*

RAK JETER in INTRAHEPATALNIH ŽOLČNIH VODOV

- 239 (60 žensk)
- ***Omejen: 30%***
- ***Lokalno razširjen: 30%***
- ***Razsejan: 40%***
- 5 letno preživetje: 11%

RAK JETER in INTRAHEPATALNIH ŽOLČNIH VODOV

- ***Ciroza jeter***
- ***Alkoholizem***
- ***Hepatitis B in C***
- ***Hemokromatoza***
- ***Avtoimuni hepatitis***
- ***Steatoza jeter z metabolnim sindromom***

RAK ŽOLČNIKA in ŽOLČEVODOV

- *220 (108 žensk)*
- *Do 50 leta 10 moških in 1 ženska*
- ***Omejen: 20%***
- ***Lokalno razširjen: 35%***
- ***Razsejan: 45%***
- *5 letno preživetje: 12%*

RAK TREBUŠNE SLINAVKE

- *431 obolelih v letu 2021(191 žensk)*
- *Do 50 leta 23 moških, 12 žensk*
- *503 oboleli v letu 2022 (235 žensk)*
- ***Omejen: 17%***
- ***Lokalno razširjen: 31%***
- ***Razsejan: 52%***
- *5 letno preživetje: 9%*

RAK TREBUŠNE SLINAVKE

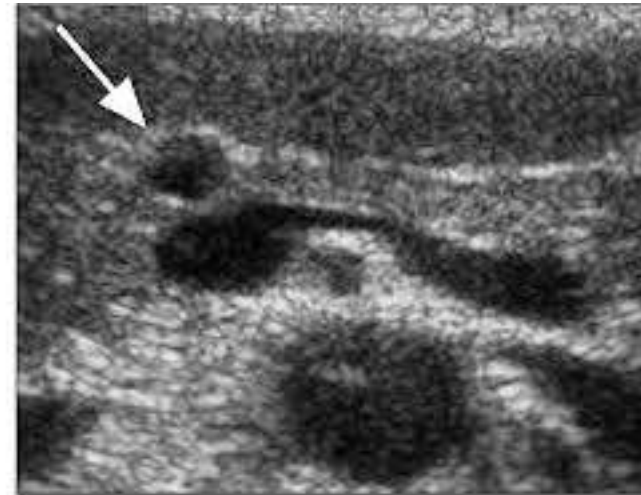
- ***Dužinske oblike***
- ***Ciste pankreasa***
- ***Sladkorna bolezen***
- ***Mednarodni projekt Ščit***

- odvzem krvi

- določitev 5 proteinov

- pri družinsko obremenjenih z Lynch sindromom, Peutz – Jeghersov sindromom, z atipičnim melanomom

- UKC Maribor, OI Ljubljana, NIJZ (koordinatorka projekta Maja Ravnik)

ZAKLJUČKI

- Pomembno je **zgodnje odkrivanje** malignih obolenj prebavil
- **Osveščeno**st o znakih bolezni
- **Dostopnost** zdravstvene službe
- Udeležba **v preventivnih programih!!!**
- Smrtnost za rakom DČD je 3,8 X večja, če je odkrit izven Svit programa
- Zdrav način življenja